

AURORA SOCIAL

Setmanari defensor dels interessos del Treball

Les comunicacions a la Redacció s'han de rebre lo més tard el dilluns.

No's tornan els originals.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
CANUDA, 15, 1.er
Hores de Redacció: de 5 a 8 de la tarda
Apartat de correus núm. 26

Espanya, mitj any 1'50 pts., per corresponal 1'75—Estranger, mitj any 2 francs, per corresponal 2'75
Número solt 5 cèntims.—Paquet de 25 números pera la venda 75 cèntims
Pagos a la bestreta. Poden enviarse sellos de correu y tota classe de lletres de facil cobro.

Preus pels corresponals propagandistes
5 números 7 pessetes semestre
25 " 30 " "
50 " 50 " "

El cambi de «frente» d'en Clemenceau

—En Clemenceau socialista
era antimilitarista.

ELS OBRERS FRANCESOS: Pero avuy qu'es al poder
se ns' ha tornat un guerrer.

Secretariat del Poble
Consultes gratuïtes de 7 a 8 del vespre.

Oficina gratuita de colocacions
— Les ofertes en la 4.ª plana. —

UN INVENTOR CATALÀ

Diuen els anglo-saxons que Brett fou el primer que concebí i realitzà l'idea d'establir cables submarins per a transmetre les comunicacions telegràfiques. Es veritat que l'primer cable que funcionà fou degut a Brett, qui a través del Canal de la Manxa posà en comunicació la Gran Bretanya ab la Fransa. Però mitj sigle avans en Francisco Salvà, distingit metge de nostra terra y eminent professor de Ciències naturals, ja havia concebut un projecte tan útil a la humanitat, que ha prestat y presta grans serveys als pobres y als rics, als obrers y als patrons. En efecte, ell havia proposat al Govern espanyol unir la ciutat de Barcelona ab la illa de Mallorca mitjançant un cable submarí, però la seva idea no fou pas acollida.

Y enganyat precisament fan 110 anys que'l doctor Salvà feya pacients assaigs per aplicar la electricitat a la telegrafia que en el mateix any de 1797 se regeren coronats per un brillant èxit.

Y ja que la memoria del gran Salvà resta una mica eclipsada en nostra terra, ahont passà desapercbut el centenari de la invenció de la telegrafia elèctrica, AURORA SOCIAL proposa commemorar aquella data gloriosa ab algun acte seriós que, al divulgar el nom del immortal descobridor, vindiqui als seus compatriotes de la nota d'oblidatsos o de ingrats ab el geni.

CLARIS.

Per què fuig la gent del camp

Anem a estudiar breument per què fuig la gent del camp, encara que'n això s'hi ha posat un xich de remey d'algun temps a aquesta part; perque ja son molts els que no creuen que siga or tot lo que lueix.

L'home sempre desitja un més enllà, si no sab posar terme a sas aspiracions per medi de la rahó desapassionada y rectament dirigida.

En l'actualitat la generalitat dels que s'ocupan de qüestions socials sols es fixan ab els assalariats del treball industrial. Pochs som els que ns preocupem del mal estat en que s'troban las classes rurals, sent aixís que en ellas descansa l'edifici social y el seu malestar repercutix violentment sobre las altres classes, que no poden subsistir sense aquella.

Això fa que'l treballador industrial aparentment hagi millorat la seva sort, encara que en el fondo estigui pitjor que no estava.

Millora de salari y menos horas de treball seria un gran adelanto, si no sapiguéssim que l'ociositat es mare de vicis y que qui més té més gasta; lo qual fa que en realitat, lluny de haverse aliviat el malestar de la classe treballadora, estigui aquesta pitjor que no estava, per haverli despertat aficions innecesaries que avans no coneixia y que per consegüent no li feyan falta.

No obstant això, quan els pagesos van a las vilas y ciutats y troban els seus parents y amichs ben vestits, ben menjats, habitant un pis o una caseta ben moblada, disfrutant de bons passeigs, de ben decorats punts de reunió, d'admirables espectacles, y de facilis medis de comunicació, tot conseguit ab poch cost cada cosa per sí y caríssim en conjunt, es quedan embadalits, sent per ells una horrible tentació, que sols resisteixen tots aquells que no's deixan enganyar per les apariencias, per brillants que siguin.

Además, els qui tenen noyas, pensan més en l'estat present que en l'esdevenidor, fan sos càlculs egoístas, fins a ferse el convenciment errat de que per medi d'aquellas podrán arribar a mantenirse ab poch o gens de treball. Aquests càlculs n'han despobladas molts de pagesias.

¡Pobres il·lusos! no ho saben que sempre els gastos son proporcionats a las entradas, que

sempre es difícil fer economias cada hù en el seu estat.

Mes ara d'això se'n comensan a tenir experiencias y tothom en coneix de pares de familia que quan els fills s'els han fet grans els han deixat en lo més gran abandono, unas d'udas a que cada hù te prou feynas a mantenir sa casa, altres perque fills poch reflexius s'estiman més divertirse que ajudar als que ls han posat al mon.

Ajuda també molt a despoblar las pagesias lo poch mirament que te'l Govern a protegir las, com deuria fer si mirés més pe'l benestar social y per la prosperitat de la nació.

Las quintas y els gastos municipals son causas ben manifestas de despoblació rural, sense moltes d'altras que hi cooperan.

Ab las quintas una bona part del jovent es transportat a las ciutats, ahont, més que l'instrucció militar, hi aprenen altres cosas que res li convenia saberlas: si es aixir el jove o el favoreix lo que s'en diu la sort, a la ciutat se queda, buscantse un medi de viure que li sembla millor que'l de casa seva: si torna al seu poble moltes vegadas las sevas explicacions y els seus exemples sols serveixen per despertar aficions y vicis que, además d'altres mals, conspiran a fer perdre l'afecte que's tenia a la casa payral.

Els gastos municipals son un altre agent de destrucció dels pobles rurals. Estan defectuosa y complicada la administració municipal y se encarregan tants serveys als Ajuntaments, que al fi del any importan quantitats exorbitants per la riquesa positiva de las poblacions. No ho sembla, y per això es un fet innegable, que ls repartos municipals han contribuït molt a despoblar el camp, y si no s'hi posa remey en va será treballar per a'l foment de la agricultura.

Y es menester no cansarse de repetirho: si aquesta no prospera, la producció industrial cada dia anirà més a la baixa y cada dia anirà en augment el número dels que fugint de pagès voldrien probar sort en la industria, no tenint en compte que s'en van del foc per caure a las brasas.

Perque la veritat es que a la industria li sobren brassos y per això la emigració al extranger creix cada vegada més; el modo millor de evitarla en gran part, seria que ls industrials tornessen a encarnarse ab la terra, dedicantli las horas sobreras del seu treball professional els uns, y el que sols tenen ocupadas las donas, com succeeix ab moltes poblacions, podrien emplear gran part del dia en conrear la terra necessaria per a'ls cul·lir molt de lo indispensable per a la manutenció de la familia.

Per a facilitar aqueixa tasca en els que tinguin ganas d'imposarsela, en els articles vinentes veurem la manera més senzilla de treure profit del treball posat a la terra, comensant pe'l cultiu de las hortalissas.

UN AGRICULTOR.

Pensament agrícola

Els arbres de ta hisenda son los teus més bons amichs; sempre que ho necessitis te dexaràn diners sens ferten pagar interés y sacrificantse fins a la mort.

Una película trágica

Es tanta l'afició que té al cinematògraf el públich contemporani, que aumentan de dia en dia les cases que's dedican a explotar el negoci de les pelicles. Fan com els editors de *Los Sucesos*: quan no n'hi han de debò, en cercan de per riure.

Pero a vegades les rialles se tornan en ploralles. Això es lo que ha passat fa poch a una fàbrica inglesa, segons conta el *Cosmos*, revista científica de París. Aquesta fàbrica volia obtenir una cinta cinematogràfica, qual tema fos el següent: atach de un tren per una quadrilla de bandolers y catástrofe evitada per la inteligencia d'un gos. Ja se sab que ls inglesos hi son molt aficionats a la rassa canina.

Pera representar aquesta comedia, la fàbrica esculli la estació de Purley, que's trova prop de Londres. Pero veus aquí com la comedia se convertí en tragedia. Uns homes disfressats de

bandolers colocan obstacles en la via, com que volguessin que'l tren descarrilés y pera simular que anavan a saquejarlo. Un treballador de la brigada de ferrocarrils s'adona del perill y's posa a treure les travesses; arriban els bando ers y, lligantlo de peus y mans, el deixan estès sobre la via. El gos, previament ensenyat, corre a la caseta del obrer, y ab els seus lladruchs dona a entendre que ha esdevingut al seu amo alguna cosa extraordinaria. En aquell instant un mecanisme enginyós havia de donar una senyal de alarma per que'l tren s'aturés.

Fins aquí la comedia s'havia representat segons el plan concebut, pero per desgracia en aquest moment l'aparell avisador deixà de funcionar, y justament aleshores arribà un altre tren, qual tirapedres topant ab els travessers posats demunt dels rails, anà a rebotir contra l'home estirat en mitj del terraplé, deixantlo mort al instant.

Un obrer mort y una familia orfe pera satisfer la morbosa curiositat dels públichs y l'espirit de lucre d'una empresa!

Bó es el cinematògraf quan se'n sab treure partit pera divertir, instruir y educar al poble, pero no quan serveix pera aumentar la febre d'un impresionisme malsà.

Aixís ho han comprés el tribunals inglesos, els quals han condemnat als empresaris y actors de la película, ensemps que han inutilitat aquesta, per més que havia registrat tota la escena, la comedia y la tragedia, y havia servit de testimoni en el procés que's seguí als explotadors.

X.

Teatres de la Naturalesa

Ab seguretat que molts de mos lectors no sabrán de què ls parlo y ab seguretat també que molts d'altres ho estimaràn ja com a cosa vella. No obstant, pera instruir als primers y facilitar als segons materia de discussió, me proposo tractar dels teatres de la Naturalesa. L'assumpto es sempre d'oportunitat, puig ja que la nostra vida en aquest mon es sovint una comedia, just es que de comedies parlem.

No cal preguntar d'ahont ha vingut la innovació. Els espanyols, ¡quina desgracia!, fem com les criatures; ens enamorem sempre de lo dels altres, encare que sigui pitjor; y com que ls vehins que tenim més pròxims son els francesos, ja que ls portuguesos son per nosaltres de la mateixa fusta, l'alta barrera dels Pirineus no ha sigut prou pera deturar l'entrada a nostre pays d'un altre caboria: els espectacles al aire lliure.

La idea se'ns ha empeltat ab una rapidesa extraordinaria y ja s'han fet gestions pera fer venir de París, (puig que de no ser aixís, la cosa no tindria res de particular), a una gran actriu y s'intenta utilitzar lo parch d'un dels mes acaudalats propietaris de Barcelona pera donar en ell una serie de representacions.

Haig de ser franch. Aqueix cop la novetat m'es simpática. Tot lo que sigui sanejar les costums y dignificar l'art será per mi mercedor d'aplaudiments.

Gracies a Deu que doném ja algún pas camí de la llibertat. El símbol de la vida te aquesta vegada una veritable interpretació, no está falsejat, donchs que no pot ser més liberal una funció donada al aire lliure.

M'atolondra pensar que ab la doctrina qu'exposo puguin creure's perjudicats els amos de molts barracots que ab el nom de teatres funcionan en nostra Contal Ciutat; pro la veritat no's detura y en lo present ha volgut servir de las meves mans pera exposar d'una manera terminant que'l teatre a ras de cel será sens dupte una millora moral y material.

Per de prompte, estaràn descontats de representació, a menys que ls empresaris inventin un sistema pera allunyar els nuvols, tots els dies de pluja. La nostra rutina haurá sofert una bona sotregada deixant en terra tota la virtualitat d'aquell refrà «carrers mullats, calaixos aixuts». En cambi se podrà molt ben dir «carrers mullats butxaques plenes»: ja que no haurém tingut de desembolsar cap moneda durant aquells dies, lo que pot ser haguérem intentat fentlos bons, y en els temps que ns empaïtan, no desembolsar casi vol dir ingressar. Si preguntés l'opinió de molta gent respecte d'aquet punt, estich segü que ab majoria m'dirían ¡tant de bó plogués tot l'any!

La moralitat, que ja fa algun temps ha pres las de *villadiego*, tornarà a son centre arrepenida y sotmesa a les decisions de la Naturalesa. Es cert que molts comichs y cómiques la ballen magre, per quin motiu no tenen inconvenient er acomodar-se a les exigencies dels seus quefes, que en ultim terme ho es el públich; pro devant d'una calipandria que ls pugni dur al altre barri, sobre tot al hivern, dirán que nones, y el públich s'haurá de quedá ab les exigencies a la butxaca, o mirant postals, que n'hi ha de ben boniques.

Nostra educació artística haurá arribat al summum de la perfecció promoguda per la concentració absoluta de nostres cinch sentits en l'obra que's estigui representant. Per lo mateix que serán els espectacles que ns ocupan declaradament rústichs, no presidirán els mateixos les regles de l'etiqueta. No hi haurá necessitat de lluhir diademes ni collarets, y l'atenció que fins ara s'havia posat en contemplar aquestes obres d'art col·locades sobre estoigs a voltes més provocadors que las mateixes obres, desapareixerá del tot pera anarsen a posar al seu lloch corresponent.

De la comoditat no'n parlo. Al costat de casa hi ha un solar que, segons veus que corren volen utilitzar-lo pera l'objecte indicat. Tal noticia m'ha donat una alegría gran fins al punt de que ja tinch demanat al propietari permis pera aixamplar la galeria. ¡Ja m'hi trovo! Assentat en lo meu balcó ab lo cant de l'aigua fresca y una paparina d'anís, estich ja saborejant lo duo del *Trovatore* ó l'aria de la *Favorita*, quals notes, pujant per una serie de giravols fins a les meves orelles, han de produhir-me una veritable il·lusió de música divina vinguda de les regions de l'infinit, convertint d'aqueix modo y sense pagar entrada en un paradís lo meu humil pisot.

No fa molts dies que al entrar a l'escala de casa vaig fixarme que en un balcó de la del davant hi havia una renglera derétuls. Estranyat per tal manera d'anunciar un pis per llogar vaig preguntar a la portera:—¿Escolti—qué volen dir tants rétuls en un balcó? ¿Que pot ser ho fa l'amo per si passa algun curt de vista?— ¡Cal! No senyor,—em va contestar la dona. Es que ls inquilinos del pis llogan el balcó pera veurer l'ópera que farán aquí l'devant. Cada rétul vol dir un llogater.

Vaig esclatá a riure, y tot pujant escales amunt pensava entre mi ¡quants ne cria'l pal!

MANYÀ-NET

LA FILANERA

*De masia en masiela
jo la vida'm vaig guanyant,
esperant en qui m'espera...*

Filanera,
flanera,
vés flant, flant, flant.

*Mentres filo'l gebrat cànem,
veig ma alegría joventut;
veig passar hora per hora,
la d'un temps arreu perdut.*

*Mes per ço no'm desespero
y, ab dalé, vaig treballant
com ho feya temps enrera...*

Filanera,
flanera,
vés flant, flant, flant.

*Aprop meu los nins s'acostan
distrayentme ab los jochs seus;
japrop meu, així, algún hora,
me distreyan los fills meus!*

*Déu tenia falla d'àngels,
y me'ls va anar demanant:
¡d'un al altre un mes d'espera...!*

Filanera,
flanera,
vés flant, flant, flant.

*Aprop meu, tot fent deu hores
ó brenant alegrement,
venen dos a festejar-se,
a tractar son casament.*

*Jo... no'ls miro; jo... no'ls sent;
jo, discreta, vaig cantant,
puig també he sigut soltera...*

Filanera,
flanera,
vés flant, flant, flant.

*Aprop meu los vells s'acostan
perque sempre rient estich,
y, ab preguntes y ab contestes,
los fa riure tot quant dich.*

*Ells, pobres, no tenen culpa
de que jo estiga penant;
ells me volen riolera...*

Filanera,
flanera,
vés flant, flant, flant.

*Vés flant lo gebrat cànem,
vés flant cànem y ll;
has filat tota la vida,
y... flant has de mori.*

*L'àngel bo no't desampari,
al venir ton darré instant,
al sonar la hora darrera...*

Filanera,
flanera,
vés flant, flant, flant.

J. RIERA Y BERTRAN

Una fàbrica exemplar

I

Mr. Lleó Harmel ha merescut ser enomenat en tota Europa: *le bon père des ouvriers*. Jo'l vaig conèixer en Octubre de 1901, a R*** acapdillat una de les frequents expedicions que hi dirigeix, y'm vaig confirmar en la creencia de la justicia ab que se li aplica aquell calificatiu. En efecte ell dona al patronat de l'obra de la producció el valor de paternitat, fent de sa part tot quant pot per cumplir ab els debers que te el capitalista ab els treballadors. Veritat es que les condicions socials, polítiques y econòmiques de la vida moderna no permeten sempre y en tots els llocs mellorar com convindria la sort del proletari, perque les lleys del Estat, els tractats de comers, els drets d'aduanes, els impostos que pesan sobre la industria, el major cost de les primeres materies y sa transformació en aquesta que en aquella localitat, la dificultat de comunicacions, el preu dels transports, les vagues, les pletores o les crisis industrials, la impossibilitat de lluytar ab ventatja o quan menos ab igualtat dins el mercat universal, etc., no permeten pujar els salaris ni subvenir a totes les verdaeres necessitats de la vida obrera; pero també es veritat ser cosa necessaria que

Els moros tiradors del Riff
al servey d'Espanya

Tiradors argelins

FABRICA EN LA BARRIADA DE LA SAGRERA (BARCELONA)

Propietari: Joseph O. Canals
Arquitecte: Joan Rubió

Veus aquí una demostració plàstica de que la indústria i l'art no son coses antitètiques.

La corrupció moderna

Llegim en una incisiva crònica parisense d'un rotatiu castellà el cas de la Sra. Bognon, acusada per son marit, qu'és un parricida, de monstruositats: el cronista fa notar que la senyora Bognon es vella i no té res de guapa, i que desde l'acusació de son marit, el comissari de policia reb moltíssimes cartes d'homes que desitjarien casarse ab ella.

El cronista esmenta apropòsit el cas de la Weber, la qual escanyava criatures en raptes de sàdica luxuria; desde que l'acusaren de sos crims, ella comensà a rebre cartes de pretendents, y n'hi va haver un que la portà a sa casa, ahont aquella dona li escanyà un fill.

També, respecte això, pot esmentarse 'l cas de les dames qu'en plena audiència enviaren cartes amoroses a Soleilland. Y lo que passa ab aquest criminal y ab els exèrcits d'apaches que dominan en certs barris de París, son símptomes especialíssims y típics de la horrible gangrena moral moderna que té, sobre tot, mitj rosegada la Fransa.

Tot això revela un estat moribund extremat; la premsa dita del crim ab ses informacions detalladíssimes de successos sanchnants; l'alcoholisme y la immensa allau de pornografia que s'abat demunt de les grans ciutats y especialment demunt de París; tot això contribueix a crear aquesta atmosfera, set cops malsana, que infesta la vida d'avuy. El cas dels pretendents de la Sra. Bognon y de la Weber denota una baixesa moral, un refinament sàdich sens parió. De n tant en tant la premsa ens dona també nova dels escàndols de caràcter semblant ocorreguts en Europa: temps enrera foren les negres cerimònies parisenses que algú diu si tenien qualche relació ab els sabbats de l'Edat mitja; no fa gayres dies, de Portugal ens vingué la noticia de que un jove de bona familia, acompanyat d'un literat y d'altres subjectes, disfrutava martirizant a misereres dones indefenses. Tot lo dit indica una fonda descomposició social; la frase de Shakespeare: «Hi ha quelcòm de podrit a Dinamarca» es ben apropiable als nostres temps. Eixos successos recorden la profunda corrupció del segle XVIII, y la literatura de mala fé que descriu les orgies, les disbauxes antigues, troba tan públich perquè sembla qu'en nostra época's repeteixin en part els fenòmens decadents que precediren a la mort de velles civilisacions. El mateix decadentisme en literatura, que s'fa sentir en quasi tots els autors contemporanis, es una manifestació de l'estat moral de la humanitat d'are. S'impone una renovació, una rejuvenensa; y el poble, el poble envilit, explotat y suferit es el que ha de tenir més interès en que aquesta renovació's realisi; per això cal educar y instruhir, en primer lloch, si 'l poble vol superiorisar en tot a les classes directores qu'estàn en plena decadencia; cal que's guardi dels efectes qu'a aquelles els hi fan mal. No 'ns cansarem may de recomenar als fills del poble que s'abstinguin dels periòdichs del crim, d'aquesta premsa envenenadora y encubridora, que s'aprofita de la set malsana d'emocions del públich; els periòdichs obscens y totes les altres manifestacions de la pornografia son també 'l gran ene-

mich de la sanitat espiritual, y després l'alcoholisme ha d'esser el fantasma terrible que fassi allunyar d'aprop seu a tots els homes de inteligencia y voluntat rectes. Per sort nostre poble no està infestat com el malhaurat poble francès, pro el vehinatje de Fransa pot fer-nos molt mal. Barcelona està plena de mals ayres que 'ns venen d'enllà del Pirineu, y respecte això cal donar als nostres obrers el crit de alerta.

CANTADOR

CULTURA POPULAR

La fotografia en colors

Aquest interessant problema ha avançat molt recentment, en lo camí de solució pràctica, degut d'un modo especial als francesos August y Lluís Lumière, als que's deuen las noves plaques autocromas.

Los procediments que poden seguir-se pera obtenir fotografias de colors, son de duas classes: de impressió triple y de impressió única.

Abdós se fundan en lo principi de la trinitat dels colors; tots los matissos resultan de tres tons simples: roig, groch y blau.

Per consegüent, si en una composició se aïsla la part que correspon a cada color, se pot reproduhir la composició superposant las tres imatges monocromas.

En la fotografia, aquest aïslament se logra per medi de analisadors ó vidres colorits, que's colocen devant del objectiu y no deixan passar més que las radiacions del tò respectiu. Lo analisador roig deixa passar únicament las radiacions que corresponen al roig, é intercepta las blaves y grogas; lo blau intercepta las altres dugues, etc.

De aquest modo's obtenen en tres impresions consecutives tres *clixés*; y de cada un de aquestos negatius se'n tren un positiu al que se l'hi dona lo color de las radiacions en ell aïlladas, utilisant pe'l cas las propietats de la gelatina bicromada. Superposant després los tres positius, se obté, per transparencia, la recomposició de la imatge total policroma.

La impressió triple presenta una gran dificultat: los tres *clixés* deuen ser perfectament equivalents y superponibles, lo que dificulta en gran manera l'ús del procediment en la pràctica, y exigeix de totes maneres molt temps y molta delicadesa pera operar.

Lo método de impressió única, que constitueix l'últim progrés realitzat per los germans Lumière, es moltíssim més bren, senzill y fàcil.

La placa's prepara ab fècula de patata, reduhida a grans tan petits que son tamany no passa de 10 a 20 mil·lèsims de mil·límetre; y aqueixos grans son los que's tenyeixen ab los colors complementaris dels elementals: uns son de color de taronja, altres violeta y altres verts. Se barrejan bèn y s'extenen en capa sobre 'l cristall. Per la petitesse dels grans y sa íntima mescla, las tres impresions se componen en la retina y donan la sensació de blanch.

Correspon a detalls tècnics, en que aquí no podem entrar, lo descriure com aqueixa capa de fècula se aplica al cristall: no pretenem donar a coneixer sino 'l principi del procediment. Basta dir que dita capa se recubreix d'un barnis, sobre 'l qual s'extén al moment la emulsió pe'ls procediments ordinaris.

Aixís preparada, se coloca la placa en la càmera fosca ab lo cristall de cara al devant; al revés de lo usual. Los grans microscopis de fècula fan aquí 'l paper de cristall analisador. La llum té d'atravesarlo abans de impresionar lo bromur de plata, y cada un d'ell obra com un filtre óptic: los grans de color de taronja no deixan passar més que 'ls raigs del propi calor; los violetes y los verts se conduheixen de igual manera.

Darrera de cada grà se forma aixís, al revelar, un punt negre de plata reduhida, que, al mirar després la placa per transparencia, no deixa vèner lo color corresponent a dit grà, sino únicament lo dels altres. Es dir que en la zona impresionada per la llum de color de taronja, no's veuen més que 'ls grans de violeta y verts y anàlogament succeeix respecte de las demés radiacions. En conjunt: lo *clixé* revelat, vist per transparencia, presenta colors exactament complementaris als del objecte real.

Aixís se obté un negatiu colorit, lo qual se transforma després en positiu ab los colors verdaders. Pera lograrho, estant la placa revelada, mes no fixada, se dissol la placa metàlica y se revela de nou. Aleshores se produheix un fenómeno invers al anterior: los grans, fets abans opachs é invisibles per lo tant, per la plata reduhida, quedan nets y transparents, y los dels colors complementaris per cada taca, que abans quedaban visibles, resultan opachs é invisibles. Lo resultat es, per consegüent, una fotografia positiva transparent.

Las plaques que acabem de descriure se troban ja preparadas en lo comerç, y poden ser impresionadas mitjantant qualsevol dels aparatos usats en la fotografia ordinaria. Lo procediment está, donchs, al alcans de tots els aficionats, ab tal de

que se enterin en una obra técnica del detall de las manipulacions.

Sols que, com lo llegidor haurà reparat, aquest procediment degut als germans Lumière, no proporciona més que una sola prova per cada exposició. Per això es un gran pas, mes no la resolució pràctica del problema.

X. Y. Z.

Ferro pels anémichs

Molts y molts anémichs hi ha en nostres dies que tenen necessitat de productes ferroginosos pera renovar la sanch.

El ferro bé va prou barato, mes la dificultat está en fer preparacions en que 'l ferro resulti assimilable pel estómac del home. Els específichs que tenen ferro, son en gran número, mes la experiencia ensenya que sos resultats son escassos. ¿No seria millor triar d'entre 'ls aliments aquells que sian més rics en ferro?

Cada 100 grams de pèsols sechs ne tenen 2 mil·ligrams; les patates, 7; els espàrrechs, 20; la col verda, 30; la xicoira, 25; els espinachs, 40; les llenties y les faves entre 10 y 20. Hi ha serios motius pera creure, que aquest ferro orgànic es més ben aprofitat pel cos del home que les sals minerals, donchs que es llev de la naturalesa que si els aliments minerals fan profit a les plantes, no aixís als animals que expulsen per l'orina totes les materies minerals.

Actualitats

(DE TOT ARREU)

Espanya

Coruña, 10.—Reunió de les Junes municipal y provincial republicanes, de la directiva del Cassino, dels regidors y altres, pera acordar respecte l'vinent viatge dels solidaris. —Dia 11.—Els solidaris, reunits, reiteran llur invitació al Sr. Salmerón.

Russia

Pikoff, 11.—Es mort a trets el director de la premsa de Katneff.

Japó

Heekodate, 8.—4 mariners del creuer americà «Chattanooga» son atacats pels japonesos; salvantlos la policia.

Estats Units

St. Antoni, 8.—Incendi en les mines «Esperanza» ab 27 morts y molts ferits.

Marroch

Casablanca, 12.—El general Drude, ab 4.000 francesos, apoyats pel creuer «Gloire», derroten y dispersen als moros en el campament de Taddert.

C.

CRÒNICA SOCIAL

Una cosa son les idees...

Un enginyer, Kolman, en el petit Comtat d'Essen deixà al morir 200.000 marks (moneda alemanya) que debian ser repartits entre 'ls socialistes del Comtat. Pero 'l famós Bebel, el pontífex del socialisme, qui ha presidit darrerament el Congrés de Stuttgart, seguint la doctrina de la comunitat dels béns, ha trovat medi de *distraure* la herencia y no la vol tornar, malgrat les denuncies formulades contra ell.

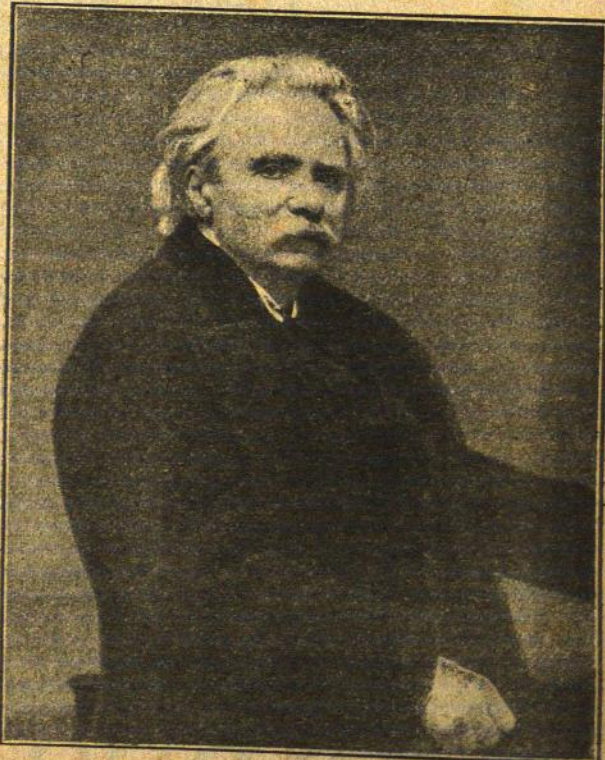
Una cosa son les idees, y una altre 'ls marks!

Lo de cada día

Ha esclatat una vaga de flequers a Oporto. La causa que l'ha produhida es referent al descans dominical.

Als soldats se 'ls hi ordenà immediatament que 's disposessin a fer pa pera evitar que Oporto quedés sense.

EDUART GRIEG

Ha mort darrerament el Chopin del Nord, el famós compositor de «La Patria nova». Nasqué a Bergen (Noruega) en 1843. Ha sigut un artista enamorat de l'anima popular, en quals melodies ha begut sa inspiració musical.

BONA VICH.

La llei fonamental social té d'anar de parella ab la justicia y la utilitat entre 'ls homes, socorrentlos allà ahont una manca d'aliança de facultats els pot ser nociva.

ROMAGNOLI.

DESAPARICIÓ D' UN LLACH

El petit llach de Merjolen (Suïssa) de 2 367 m. de altura situat al peu del Eggishorn, maravellosa fantàstica de la congesca d' Aleich, acaba de desaparèixer en una nit, probablement a conseqüència d' haver-se obert una profunda escaleta en el lit de les aigües, que en forma de surtidor se desbordaren en un terror de més baix nivell.

El governador ha amenassat als flequers espanyols (generalment són gallegos els que s' dediquen a aquestes ofícies) ab obligarlos a passar la frontera si s' barrejen en la vaga.

Se creu no obstant que no tardarà molt en ser resolta.

Excursió artística

Nombrosa gentada presencià la sortida del Orfeó de Sans el diumenge passat en els automòbils de «La Catalana», essent la primera vegada que aquestos hi entraren.

Traslladat l' Orfeó a la barriada del Poble Nou ab motiu de celebrar sa festa major, debia donar un concert en el envelat del Cen-

tre Català Autonomista, però malgrat la pluja se traslladà a son domicili social, executant un triat repertori que despertà gran entusiasme, finalisant l' acte ab un himne de la terra.

Encoratjem a tan entusiasta entitat, composta en sa major part de modestos obrers, a seguir per la via artística y moral que han pres baix l' experta direcció del conegut mestre don Estanislau Mateu, al que valgué el concert executat no pocs aplaudiments com a fruits de la tasca que ve portant a terme ab lloable perseverancia.

Succés perillós

A la caiguda de la tarde del dilluns passat una formidable detonació posà en sobresalt al veïnat de les Hortes de San Beltrán.

Fetes les corresponents indagatories, resultà que en la fàbrica Barcelonesa d' Electricitat hi hagué una explosió, eixint tot seguit una glopada de vapor que inundà en breus moments tot el departament.

Alguns operaris surtiren precipitadament havent tingut la sort de no pendre cap d' ells el més lleuger mal, de lo que ns felicitem.

Tot seguit se deturaren les màquines, y quan el vapor que omplia l' taller s' hagué dissipat, s' adobà l' averia, reanussantse l' treball ab normalitat.

Nota confortadora

Durant la darrera setmana la Caixa de pensions pera la vellesa y estalvis ha rebut per imposicions la quantitat de 26,348 pessetes, y ha pagat por reintegres d' estalvi y per plassos mensuals de pensió 10,410 pessetes.

Obra social

Se ns diu que la Societat de Beneficencia està treballant ab molt entusiasme en els preparatius dels actes que celebrarà ls dies 21, 22, 23 y 24 del mes corrent, entre ls quals hi figuraran una capta pública, colocació de la primera pedra de l' edifici de la Societat destinat

a cuines y distribucions de lots de queviures als pobres.

Crida

La Unió Gremial interessa a tots els presidents y síndichs d' agrupacions patronals que vulguin emetre informe respecte als perjudicis que ls ocasiona l' compliment del descans dominical, ho fassin quant avans millor a fi d' emetre dictamen y procedir en conseqüencia, segons reclamen les necessitats.

En la secretaria de la Unió Gremial, Regomir, 5 pral., de 9 a 12 del marí y de 3 a 5 de la tarde se reben informes.

Apat obrer

La Junta del Restaurant obrer de San Martí de Provensals (carrer de Wad-Ras, 216) ha organísat pera l' diumenge vinent un apat extraordinari costejat pels fabricants y persones humanitaries a favor de dit restaurant.

**

La Direcció de la «Obra de Max-Bombo Escola de desamparats» ns comunica les següents notícies sobre els noys que sosté.

—La Junta Directiva del «Orpheo Gracienc» ha acordat admetre els noys de la «Escola de desamparats» en el cor, y la nostra Direcció agraïda ha enviat tres noys.

—La Direcció de l' «Escola de Mestres» ha acordat també admetre un noy a qui se li donarà carrera, y nosaltres agraïts enviarem un noy.

—S' han rebut els següents donatius: D. Edoard Riera, Anuari Riera; la casa Salvat, col·lecció de Hojas Selectas; don Benigne de la Riva, 24 llenols; D. Francesca Rovira, llibres, piquarras, etc.; D. E. Soler, màquina marqueteria, serretes; D. P. Sellarés, llibres.

A n' aquests afegirem els donatius en comestibles dels vehins de la barriada el dia de la festa major de la Verge de la Salut.

—S' ha cregut convenient la publicació d' una revista mensual portaven de la Institució y que s' repartirà gratuïtament entre els senyors cooperadors y a un preu reduït de venda al public. La revista s' distribuirà profusament a barris pobres, puix viurà a esser una publicació educativa. Entre altres treballs, en el pròxim número, es cridarà la distinció escriptora Carme Karr, el Sr. Dorado Montero y Emile Bontrous. Sortirà aquest mes. Com que la revista s' mantindrà d' annuncis, preguem a tots els senyors anunciants que la desitjin que s' dirigeixin a la nostra

Direcció, ahont se ls donarà una tarifa de preus reduhids a ms, al ensemps dignem als que vulguin suscriuresen.

—Estem organísant una Biblioteca pública, quins llibres es prestaran a qui ls demani, mitjantant una petita quota: a xis circulant els llibres es contribueix a la cultura del nostre poble. Per lo que ns dirigim a totes les entitats y particulars jera que ns donguin llibres ab caràcter de pòsit, poguent esser retirats passat un terme de dos anys. Aixó es lo que posém en coneixement del públic, pera qu' apreie en lo que val la nostra labor.

Barriada Salut, 15 Setembre 1907.

PASSATEMPS

Septembre.—Lo mes de Septembre era l' segon del any entre ls egipcis, y l' tercer en lo calendari de Atenas. Rómulo volgué fós lo séptim mes dels romans y li donà nom numérich de Septembris, que Cesar conservà després d' haver reformat el calendari. Tant el Senat com l' Imperi feren diferents tentatives pera canviar el nom d' aquest mes, segons ho habian fet ab lo «Quintilis» y lo «Sextilis», mes jamay pogueren lograrho, perque l' poble romà odiava a tots aquells a qui volia donar gloria; únicament Antoni meresqué una excepció, si be no la tingueren en compte, al pas que perpetuaren lo nom d' August, que ab sa política ls hi feu olvidar lo triunvirat. Els romans consagraven lo mes de Septembre a Vulcà, deu dels ferrers, al qui l' pagés necessita pera la fabricació de ses eynes. Cada any se repetia la cerimonia del Clau sagrat, que l' Gran Sacerdot clavava en lo Capitoli, en lo temple de Minerva. Aquesta costum se remonta a la més llunyana antigüetat haventla rebut els romans dels primers habitants d' Italia, els quals cada any clavaban un clau en lo temple de la deesa Nortia. Com moltes nacions cregueren que l' Univers havia sigut creat en l' equinocci del any, tal volta, en son origen lo clau servia pera senyalar lo número dels anys. Septembre es lo mes del equinocci de la tardor.

Imp. carrer Nou de St. Francesch, 17

SECCIO D' ANUNCIS

CLÍNICA MANAUT

CASA DE CURACIÓ

CURACIÓ de les enfermetats de la matritz, dels ovaris, de la vagina y de totes les que son propies de la dona. Consulta de 11 a 1.

CURACIÓ de les enfermetats de les vies urinaries, (rinyons, veïxiga, próstata y uretra) y de totes les que son propies de l' home. Consulta de 6 a 8.—Gratis

HABITACIONS PERA MALALTS

Ningú deu operar-se sens visitar avans aquesta CASA DE CURACIÓ Operacions a preus econòmichs. * Compte del Asalt, 34, Barcelona Visita particular: DR. MANAUT: Rambla de Catalunya, 61, 1.º, de 3 a 5

LA CONFIANZA

Calle Avinyó, n.º 30, frente al Bolsín HIPÓLITO FÉDOU, ÓPTICO

Inmenso surtido en lentes y anteojos de todas clases; especialidades en los de roca a 8 pesetas par, garantizados como lo mejor que hay. Las recetas de los señores Oculistas son atendidas en el acto y esrupulosamente ejecutadas.

RENOMBRADOS

COSTANZI

RECLAMO HUMANITARIO

Los sin rivales CONFITES Roob a Inyección

COSTANZI

Preparados por GRAU YNGLADA conocidos en toda Europa y América para la curación de los Estreñidos, Uretritis, Prostatitis, Cistitis, Gonorreas de la vejiga, consiguen cada día el mas creciente éxito, por las rápidas y eficaces curas obtenidas con los mismos.

Innumerables cartas de enfermos curados con los mismos que lo atestiguan, están a disposición del público, siendo esto la mayor garantía.

Depósito General: Rambla del Centro, 30.—Farmacia

DETALLE: Principales farmacias y Centros de Especialidades

Consultorio médico todos los días de 11 a 12 y de 6 a 7

Rbla. del Centro, 30 bajos.—BARCELONA

COLOCACIONES.—Se necesitan:

Modistas.
Planxadoras.
Encuadernadores.
Oficial guarnicionero.
Sabaters.
Sastresas.
Aprenti llaner.
Meritori.
Gorristas.
Aprentes camisers.

Brodadoras.
Oficialas y aprendetas en la confección de roba blanca.
Confiter.
Aprenti sastre. Id. comestibles.
Maquinistas ratlladoras.
Aprentes pera magatsem.
Instalador electricista.
Practicants pera farmacia.
Oficial sastre.

Montadors lampistas.
Barbers.
Maquinista sabatera.
Caixiste minerviste.
Aprentes tenda pelleteria.
Aprenti merceria.
Retocador fotógrafo.
Aprenti carnicer.
Aprent taller de llibres ratllats.

NOTA.—Al objecte de no dificultar el funcionament de nostra oficina se fa avinent que aquesta únicament extindrà els seus serveys a las colocacions consignadas en el adjunt anunci lo que fem present a las personas que faltas de treball acudeixen a nostre domicili social al objecte de evitalshi la perdua de temps y las molestias inherents a una negativa involuntaria per part nostra.—Las cartas se dirigen a la oficina de colocacions.

Hores de despaig a la redacció: De 12 a 1 del mitjà.

BOLSA DEL TREBALL.—Instalada en el Foment del Treball Nacional. Plassa de Santa Agna, 4.—OFERTAS:

Practicant de farmacia.
Viatjant géneros de punt.
Id. comisió.
Corredors.

Oficialas modistas.
Meritoris.
Traductor frances.
Viatjant.

Noy pera recados.
Destilador, alquitra, Petrolí.
Empleat recados.

Anemia, Escrofulismo, Raquitismo, Tuberculosis, Neurastenia, Enfermedades nerviosas ocasionadas por la pobreza de sangre, se combaten con el empleo de la Elixir tónico regenerador a base de fosf. to sosa y tónicos amargos depurativos.

VITALINA CASALS

Fuente San Miguel, 2.—Gigantes, 1.—BARCELONA

HERPES

LA POMADA Y ESENCIA ANTIHERPETICAS DE BOTTA

lasirtudes de esos remedios, que se han curado con ellos personas que tenían muy arraigados los herpes y que cada verano tenían que tomar baños y aguas sulfurosas sin lograr su curación. UNICO DEPOSITO: Botica de Borrell, calle del Conde del Asalto, núm. 52, esquina a la de San Ramón.

Grandes Almacenes de Ferreteria

QUINCALLA Y MAQUINARIA

Fundiciones de hierro y bronce, talleres de maquinaria

FUMISTERIA

Hijo de Ignacio Damians

Talleres: URGELL, PROVENZA, BORRELL. Despacho: Escudillers, N.º 24, 26 y 28 y Obradors, N.º 2, 4, 6 y 8.

Teléfonos: Despacho, n.º 101. Apartado de Correos n.º 41.

BARCELONA

HISTORIA GENERAL DE ESPAÑA

POR

RAMÓN B. GIRÓN

TREINTA TOMOS A UNA PESETA EL TOMO

De venta en las librerías, kioscos y en la Administración:

Diputación, 286, Barcelona.

ELIXIR ANTIDIABETICH del Dr. Sastre y Marqués

Es el de resultados mas seguros para curar tan terrible malaltia, minvante siempre la seva intensitat, purificant la sang, tonificant el sistema nerviós y fent rebaxar tan l' albuminuria, com la glucosuria en les diabetis insipidas. La curació se logra molt depressa.

Casa especial pera xarops medicinals dossificats

FARMACIA: HOSPITAL, 109 y CADENA, 2.—BARCELONA

WERTHEIM

MÁQUINES PERA COSIR Y BRODAR

ESPECIALITAT: Máquina rotativa RÁPIDA, la mellor del món.

Máquinas pera totes les Industries.

Máquinas rectilíneas SEYFERT pera mitjas.

AL COMPTAT Y A PLASSOS

AVINYÓ, 9.—BARCELONA

CALLICIDA PIZÁ

Extirpa rápidamente, sin dolor ni molestia, los callos y durezas. Es curioso: no motiva los inconvenientes de otros emplastos y de los líquidos en general. Es económico, una peseta en todas las farmacias, droguerías y zapaterías.

Depósito general: Farmacia del autor, Plaza del Pino, 6. BARCELONA

Por l'30 ptas. se remite por correo certificado.